Γρίφος παραμένει η στάση της τρόικας

Η ανησυχία της Αθήνας, ο φόβος των καθυστερήσεων και τα ερωτήματα για την καταβολή της επόμενης δόσης και την επιμήκυνση

Των **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ, ΝΙΚΟΥ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Οι επικεφαλής της τρόικας επιστρέφουν σήμερα στην Αθήνα και στο οικονομικό επιτελείο υπάρχει προβληματισμός τόσο ως προς το αποτέλεσμα της αξιολόγησης των μέτρων επί των οποίων έχουν συμφωνήσει οι πολιτικοί αρχηγοί, όσο και ως προς τη στρατηγική των δανειστών. Ειδικά το «πού το πάει η τρόικα» είναι πηγή μεγαλύτερης ανησυχίας από το «τι άλλο πρόκειται να ζητήσει».

Στην Αθήνα, μάλιστα, υποψιάζονται ότι μπορεί οι διαπραγματεύσεις για τα μέτρα να είναι ένας τρόπος για να κερδίσουν χρόνο, έως ότου οι προϊστάμενοί τους, δηλαδή το ΔΝΤ και οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης, καταλήξουν στο πώς θα αντιμετωπίσουν το ελληνικό ζήτημα. Αυτό δεν σημαίνει ότι το πακέτο των μέτρων δεν έχει προβλήματα. Ειδικά τα 3 δισ. ευρώ των φορολογικών μέτρων αποφασίστηκαν με ταχείες διαδικασίες και με στόχο να καλυφθεί το κενό που άφηναν οι περικοπές δαπανών τις οποίες απέρριψε η τρόικα. Ετσι, στο υπουργείο Οικονομικών υπάρχει ανησυχία για το ποια από τα μέτρα θα δεχθούν τελικά οι εκπρόσωποι των δανειστών.

Ηδη θέτουν ερωτήματα για κάποια από αυτά, όπως η εξαίρεση των αγροτικών συντάξεων από την κατάργηση των επιδομάτων εορτών και αδείας ή της φορολόγησης όσων έχουν «μπλοκάκι» με την κλίμακα των μισθωτών και όχι των ελευθέρων επαγγελματιών. Η εμπειρία των τελευταίων 2,5 ετών έχει δείξει ότι η υποβολή ερωτήματος εξελίσσεται στη διάρκεια της διαπραγμάτευσης σε απαίτηση.

Επίσης, στο οικονομικό επιτελείο ανησυχούν ότι θα επανέλθει το θέμα των απολύσεων στον δημόσιο τομέα, αλλά και περαιτέρω μεταρρυθμίσεων στις εργασιακές σχέσεις στον ιδιωτικό τομέα, όπως η μείωση της αποζημίωσης απόλυσης ή η κατάργηση των αυξήσεων ανά τριετία για τους κατώτατους μισθούς. Τέτοια μέτρα, πέραν του υψηλού κοινωνικού κόστους, εμπεριέχουν κίνδυνο για τη σταθερότητα του κυβερνητικού συνασπισμού. Ανάλογους κινδύνους έχει και το ενδεχόμενο απόρριψης της ρήτρας αντικατάστασης που έχει ζητήσει ο πρόεδρος της ΔΗΜΑΡ Φώτης Κουβέλης. Μέχρι σήμερα η τρόικα επί της αρχής υποστηρίζει ότι εάν τα μέτρα αποδώσουν περισσότερα απ' όσα εκτιμάται, αυτό δεν θα σημαίνει χαλάρωση, αλλά μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή.

Την ίδια ώρα, η περίφημη λίστα με τις 89 εκκρεμότητες, που προέκυψαν από τις συναντήσεις του πρωθυπουργού με τους Ευρωπαίους εταίρους και κυρίως με την Αγκελα Μέρκελ, γίνεται προσπάθεια ώστε να «κλείσει» το συντομότερο δυνατό. Αν είναι δυνατόν, στο μεγαλύτερο μέρος της, ακόμα πριν από την επόμενη σύνοδο κορυφής. Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι την υλοποίησή της διαχειρίζεται το ίδιο το πρωθυπουργικό γραφείο.

Αγώνας για να κλείσουν 89 εκκρεμότητες και να παρουσιασθεί η έκθεση για την ελληνική οικονομία πριν από τη σύνοδο κορυφής.

Βαρύ κλίμα

Υπό αυτό το κλίμα των πιέσεων και των έντονων επικρίσεων για κωλυσιεργία στην προώθηση των δημοσιονομικών μέτρων και των ιδιωτικοποιήσεων, οι οποίες διατυπώθηκαν στη συνεδρίαση των εμπειρογνωμόνων του Eurogroup (EWG), την Πέμπτη, καταφθάνει η αποστολή της τρόικας στην Αθήνα για την ολοκλήρωση της αξιολόγησής της. Ο εκπρόσωπος Τύπου του αντιπροέδρου της Κομισιόν Ολι Ρεν δεν θέλησε την Παρασκευή να προβεί σε εκτιμήσεις για το χρονοδιάγραμμα από εδώ και στο εξής, καθώς, όπως είπε, η ολοκλήρωση της έκθεσης θα εξαρτηθεί από τις διαπραγματεύσεις με την ελληνική κυβέρνηση. Ωστόσο, ο σχεδιασμός είναι, εφόσον κλείσει το πακέτο εγκαίρως, να συγκληθεί τηλεδιάσκεψη του EWG, πριν από τη συνεδρίαση του Eurogroup στο Λουξεμβούργο (8 Οκτωβρίου), ώστε να καταστεί εφικτή μια πρώτη αποτίμηση του προγράμματος πριν από τη σύνοδο κορυφής της 18ης Οκτωβρίου.

Εάν πράγματι στόχος της κυβέρνησης είναι να κλείσει το θέμα της δόσης και να εξασφαλίσει τουλάχιστον μία «υποσχετική» για συνολική διευθέτηση του ελληνικού ζητήματος εντός του Οκτωβρίου, τότε τα χρονικά περιθώρια είναι απελπιστικά στενά. Πηγές των Βρυξελλών έκαναν λόγο για αναντιστοιχία μεταξύ της πολιτικής βούλησης στην πλειοψηφία των κρατών του Συμβουλίου (με προεξάρχουσα τη Γαλλία) για γρήγορη λύση στο ελληνικό ζήτημα, λόγω και της αιφνίδιας αναζωπύρωσης της σεναριολογίας, από τη μία πλευρά, και των εκτιμήσεων των τεχνοκρατών του EWG και της τρόικας, από την άλλη, οι οποίοι θεωρούν ότι η Ελλάδα δεν έχει ανταποκριθεί ακόμη στο δικό της μέρος της συμφωνίας. Διπλωμάτης φιλικής προς την Ελλάδα χώρας της Ευρωζώνης σημείωνε με νόημα στην «Κ» ότι «η Αθήνα δεν πρέπει να παίξει το παιχνίδι όσων θέλουν να καθυστερήσουν την αξιολόγηση». Παντως, αξίζει να σημειωθεί ότι και η πλευρά της τρόικας είναι διχασμένη: το ΔΝΤ είναι ο πλέον αυστηρός από τους αξιολογητές, όπως διεφάνη και στο EWG της Πέμπτης, ενώ παράλληλα πιέζει, υπό την απειλή αποχώρησης, για εξεύρεση λύσης στο χρηματοδοτικό κενό της Ελλάδας, είτε μέσω νέας χρηματοδότησης είτε μέσω αναδιάρθρωσης των υφιστάμενων δανείων.

Η ΕΚΤ προς το παρόν αποκλείει να υποστεί απώλειες στο χαρτοφυλάκιο ελληνικών ομολόγων που κατέχει, αν και δεν έχει αποκλείσει με τόσο κατηγορηματικό τρόπο τη μετάθεση των πληρωμών για το 2015-2016. Η Κομισιόν τηρεί αποστάσεις, υποστηρίζοντας ότι η όλη συζήτηση είναι πρωθύστερη, καθώς η Ελλάδα δεν έχει ψηφίσει το πακέτο μέτρων και δεν έχουμε στα χέρια μας την Εκθεση «για να δούμε πού βρισκόμαστε». Η κατάσταση περιπλέκεται έτι περαιτέρω από τη διαφαινόμενη αναδίπλωση Ολλανδίας, Γερμανίας και Φινλανδίας σε σχέση με τις αποφάσεις της συνόδου κορυφής του περασμένου Ιουνίου.

Εφόσον υπερισχύσει η άποψή τους, τότε η «εύκολη» διαγραφή των 50 δισεκατομμυρίων από το ελληνικό χρέος (τόσα είναι τα χρήματα που προορίζονται από τον μηχανισμό στήριξης για τις ελληνικές τράπεζες), τινάζεται στον αέρα.

Περικοπές σε 15 κατηγορίες στο Δημόσιο

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Περικοπές 2,3 δισ. ευρώ σε μισθούς και επιδόματα, καθώς και 3,8 δισ. σε όλες τις άλλες κρατικές δαπάνες (πλην συντάξεων) περιλαμβάνει το πακέτο των επώδυνων μέτρων που θα τεθεί υπό την έγκριση της τρόικας. Η αναλογία αυτή ενδέχεται να αλλάξει. Οχι τόσο επειδή η τρόικα δεν θα εγκρίνει κάποια από τα μέτρα που δεν άπτονται των μισθών και των επιδομάτων, όσο γιατί θα υπάρξει πρόβλεψη ότι εάν το 2013 οι παρεμβάσεις στον δημόσιο τομέα δεν αποδώσουν τα αναμενόμενα, τότε οι όποιες αποκλίσεις θα καλυφθούν από νέες μειώσεις σε μισθούς και επιδόματα.

Μόνο στους μισθούς, το πακέτο των μέτρων περιλαμβάνει παρεμβάσεις σε 15 κατηγορίες, με στόχο να εξοικονομηθούν 1,51 δισ. ευρώ στη διετία 2013-2014, ποσό το οποίο θα φθάσει στο 1,64 δισ. ευρώ έως το τέλος του 2016. Μάλιστα, από το ποσό αυτό, το 1 δισ. ευρώ θα προέλθει από τις παρεμβάσεις που θα γίνουν το 2013, τα 500 εκατ. ευρώ το 2014 και τα υπόλοιπα 128 εκατ. ευρώ στο διάστημα 2015-2016. Ειδικότερα, στο πακέτο περιλαμβάνονται:

1. Κατάργηση των δώρων Χριστουγέννων, Πάσχα και καλοκαιρινής άδειας. Οσοι απολαμβάνουν ακόμα τα δώρα αυτά, έχουν ετησίως 1.000 ευρώ μεικτά. Η αφαίρεση αυτού του ποσού θα οδηγήσει σε ετήσια μείωση έως και 10% για ορισμένους δημοσίους υπαλλήλους. Από την άλλη πλευρά, θα δημιουργήσει όφελος 340 εκατ. ευρώ στον προϋπολογισμό.

2. Περικοπές ειδικών μισθολογίων (εκτός ενστόλων). πλαδή, σε γιατρούς του ΕΣΥ, πανεπιστημιακού, δικατικούς κ.λπ., με όφελος 147 εκατ. ευρώ. Οι περικοπές σε ...τές τις κατηγορίες ξεκινούν από το 13,5% και φθάνουν έως το 23%.

...χαίρι στα οικογε... κά επιδόματα και ...γηση εποχικών ...ΚΑΣ για τους ...ων 64 ετών.

3. Μειώσεις ειδικών μισθολογίων για τους ένστολους. Το κονδύλι που θα εξοικονομηθεί είναι 123 εκατ. ευρώ και η μεσοσταθμική μείωση των αποδοχών υπολογίζεται σε 6-7,5%.

4. Νέο μισθολόγιο αποκλειστικά για τους ένστο- δημοσιονομικό όφελος 180 εκατ. ευρώ για το 2014 Μετά τις περικοπές που θα υποστούν, θα έχουν ό-νστολοι ειδικό μισθολογικό καθεστώς.

...ορθολογισμός του γενικού μισθολογίου με στόχο να ...ύν οι δαπάνες μισθοδοσίας κατά 141 εκατ. ευρώ.

...αθεσιμότητα για 15.000 υπαλλήλους, ώστε να εξοι-...θούν 172 εκατ. ευρώ έως το τέλος του 2016.

...ωση της μισθολογικής δαπάνης στους Δήμους, με ό-7 εκατ. ευρώ. Προβλέπεται περικοπή επιδομάτων ...ωριών.

...ρμογή του γενικού μισθολογίου στους υπαλλή-...ς Βουλής για να προκύψει εξοικονόμηση 13 ε-...ώ.

...ωση του επιδόματος αλλοδαπής που λαμβάνουν ό-...ζονται στο εξωτερικό, με δημοσιονομικό όφελος ... ευρώ.

...ρικοπή επιδομάτων για όσους βρίσκονται σε δι-...ές θέσεις και γενικότερα θέσεις ευθύνης (10 εκατ.

...γωμα των προσλήψεων στο υπουργείο Δημόσιας ... όφελος 10 εκατ. ευρώ.

...στολή των «μπόνους» επίτευξης στόχων που έχουν ...ει με το ενιαίο μισθολόγιο, από την οποία προ-... ότι θα εξοικονομηθούν 211 εκατ. ευρώ.

...ωση των αναπληρωτών καθηγητών, μέσω της αύ-...ου ωραρίου για όσους εργάζονται σήμερα, ώστε ...ύψει όφελος 83 εκατ. ευρώ.

...είωση του έκτακτου προσωπικού σε ΑΕΙ και ΤΕΙ (16 ...ρώ).

...ταξη των ΔΕΚΟ σε ενιαίο μισθολόγιο με καθα-...κονόμηση 76 εκατ. ευρώ (προβλέπονται μειώ-...30%).

...κέλος των προνοιακών επιδομάτων, το μεγαλύτερο ... » μπαίνει στα οικογενειακά επιδόματα (εξοικο-...485 εκατ. ευρώ), ενώ μεταξύ άλλων καταργούνται ...κά επιδόματα και το ΕΚΑΣ για τους κάτω των 64 ...ον υπόλοιπο δημόσιο τομέα, οι μεγαλύτερες πε-...γίνονται στην υγεία (1,4 δισ. ευρώ), στη λειτουργία ...όσιας διοίκησης (1,2 δισ. ευρώ) και οι λιγότερες ...δεία (184 εκατ. ευρώ). Ωστόσο, παραμένει το μέ-...συμμετοχής των φοιτητών στην αγορά των πα-...ιακών συγγραμμάτων.

Τι προβλέπει το νέο πακέτο

ΔΑΠΑΝΕΣ (σε εκατ. ευρώ)

	2013	2014	2015	2016	2013-14	2013-16
	7.610	2.967	559	283	10.576	11.418
Αναδιάρθρωση δημόσιου τομέα	540	560	125	0	1.099	1.224
Τοπική Αυτοδιοίκηση	100	198	170	90	298	558
Μισθολογική δαπάνη	940	500	84	44	1.440	1.568
Εξορθολογισμός γενικού μισθολογίου (πλην ΔΕΚΟ)	114	30	-3		144	141
Περικοπές ειδικών μισθολογίων εξαιρουμένων των ενστόλων	147				147	147
Περικοπές ειδικών μισθολογίων για τους ενστόλους	123				123	123
Νέο μισθολόγιο για ενστόλους		180			180	180
Κατάργηση δώρων στον δημόσιο τομέα	340				340	340
Διαθεσιμότητα 15.000 υπαλλήλων	6	49	80	37	55	172
Μείωση μισθολογικής δαπάνης σε δήμους	66	4	4	4	70	77
Εφαρμογή γενικού μισθολογίου για υπαλλήλους της Βουλής	13				13	13
Μείωση επιδόματος αλλοδαπής για υπηρετούντες εκτός Ελλάδας	44				44	44
Μείωση μισθολογικής δαπάνης για θέσεις ευθύνης	10				10	10
Πάγωμα προσλήψεων στο υπουργείο Δημόσιας Τάξης	2	2	4	3	4	10
Αναστολή των μπόνους επίτευξης στόχων στο Δημόσιο	35	176			211	211
Μείωση αναπληρωτών καθηγητών μέσω αύξησης ωρών	33	50			83	83
Μείωση έκτακτου προσωπικού σε ΑΕΙ/ΤΕΙ	7	10			16	16
Συντάξεις	3.686	825	228	73	4.511	4.812
Αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης στα 67 έτη από 65	500	500			1.000	1.000
Εξορθολογισμός των παροχών εφάπαξ του 2013 και 2014	290				290	290
Προοδευτική μείωση των συντάξεων από τα 1.000 ευρώ (κύριας και επικουρικής)	640	12	13	16	652	681
Κατάργηση δώρων (σε κύριες/επικουρικές συντάξεις) πλην ΟΓΑ	1.468	28	30	37	1.497	1.564
Μείωση κύριας σύνταξης του ΟΓΑ σε επίπεδα 2009	273	6	6	6	279	290
Κατάργηση παράτυπων συντάξεων (που έχουν εντοπιστεί)	168			0	168	168
Κατάργηση παράτυπων συντάξεων μέσω διασταυρώσεων			168		0	168
Μείωση συντάξεων λόγω νέου μισθολογίου για τους ενστόλους		243	5	6	248	254
Μείωση συντάξεων λόγω περικοπών στα ειδικά μισθολόγια	302	6	6	8	308	322
Αύξηση των ημερών ασφάλισης που απαιτούνται για συνταξιοδότηση (κατώτατη σύνταξη)		30			30	30
Πλαφόν στην κύρια σύνταξη ανώτερων θυγατέρων	39				39	39
Κατάργηση ειδικών συντάξεων συνδικαλιστών	6					
Κοινωνικά επιδόματα	774	52	13	13	826	852
Εξορθολογισμός σύνταξης ανασφάλιστων ηλικιωμένων	13	13	13	13	26	52
Εξορθολογισμός οικογενειακών επιδομάτων	485				485	485
Ιατρικός έλεγχος για όλους τους δικαιούχους των επιδομάτων αναπηρίας		94			94	94
Εισαγωγή προγράμματος αρωγής για μακροχρόνια ανέργους		-35			-35	-35
Νέα προγράμματα του Οργανισμού Εργατικής Εστίας (ΟΕΕ)	-25				-25	-25
Πιλοτικό πρόγραμμα ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος		-20			-20	-20
Κατάργηση των ειδικών εποχικών επιδομάτων ανεργίας	50				50	50
Περικοπές ειδικών επιδομάτων ανεργίας	30				30	30
Καταβολή ΕΚΑΣ μόνο σε δικαιούχους άνω των 64 ετών	114				114	114
Εξορθολογισμός κανόνων αποζημίωσης μετακίνησης για άτομα με νεφρική ανεπάρκεια	82				82	82
Μείωση ειδικών προγραμμάτων γεωργίας	25				25	25
Υγειονομική περίθαλψη	860	559	38	0	1.419	1.457
Αμυνα	304	100	-197	37	403	243
Παιδεία	134	50	0	0	184	184
Εξορθολογισμός ΔΕΚΟ	272	123	97	26	395	519
Δημοσιονομικό κενό					1.084	242

ΕΣΟΔΑ (σε εκατ. ευρώ)

Φορολογία εισοδήματος	1.832
Εξίσωση ορίου καταβολής εισφορών ΙΚΑ για τους πιο και μετά το 1993 ασφαλισμένους	531
Μείωση ΦΠΑ αγροτών	152
Μείωση επιδότησης πετρελαίου κίνησης αγροτών	130
Εξίσωση φορολογίας πετρελαίου και φυσικού αερίου κίνησης	75
Αλλαγή του συστήματος φορολόγησης καπνού	187
Αύξηση φορολογίας τόκων καταθέσεων από το 10% στο 15%	230
Αύξηση παραβόλων και μετατροπές ποινών	50
Φορολόγηση παιγνιομηχανών ΟΠΑΠ	200
ΣΥΝΟΛΟ	**2.987**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι νέες αλλαγές στις συντάξεις

Της **ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΚΟΨΙΝΗ**

Στο νέο συνταξιοδοτικό σκηνικό που θα ισχύσει από το 2013, ακόμη και μέτρα που φαντάζουν ανώδυνα, εάν λειτουργήσουν συνδυαστικά, μπορεί να οδηγήσουν με βεβαιότητα συγκεκριμένο τμήμα του πληθυσμού σε εξαιρετικά δύσκολη θέση. Δεδομένης της εμπροσθοβαρούς εφαρμογής των μέτρων, ύψους 5,6 δισ. ευρώ (το 83% των νέων περικοπών θα εφαρμοστεί το 2013), αλλά και των μέσεων που ασκούνται για νέες περικοπές στους μισθούς του ιδιωτικού τομέα (κατάργηση των τριετιών, μειώσεις αποζημιώσεων κ.λπ.), το επόμενο έτος θα καταγραφεί ως μια από τις πιο δύσκολες χρονιές. Κι όχι μόνο γιατί οι συνταξιούχοι θα αναγκάζονται να ζουν τους 12 μήνες με 9 συντάξεις, έχοντας απολέσει περίπου 5 συντάξεις.

Μέσα στο πακέτο των νέων μέτρων υπάρχουν ορισμένες κατηγορίες που θα πληγούν περισσότερο από το σύνολο. Επί παραδείγματι, το κόψιμο των 30 ευρώ από την αγροτική σύνταξη μπορεί να μοιάζει ανώδυνο, αλλά εάν συνδυαστεί με την κατάργηση της ισόβιας (πολυτεκνικής) σύνταξης, η συνταξιούχος του ΟΓΑ θα δει τη σύνταξή της να συρρικνώνεται από τα 500 στα 370 ευρώ. Το ίδιο ανώδυνο μπορεί να ακούγεται και το μέτρο της κατάργησης του ΕΚΑΣ για τους κάτω των 64 ετών. Στην πραγματικότητα, όμως, μπορεί να αποβεί πολύ κρίσιμο για ένα σημαντικό κομμάτι από τους 70.000 συνταξιούχους που λαμβάνουν ΕΚΑΣ (κυμαίνεται από 30 έως 230 ευρώ) και ζουν χωρίς πρόσθετα ή κρυφά εισοδήματα. Ας φανταστούμε τι μπορεί να σημαίνει η μείωση κατά 200 ευρώ ενός δικαιούχου ΕΚΑΣ κάτω των 62 ετών, που λαμβάνει συνολικό ποσό 700 ευρώ τον μήνα. Σε αυτές τις περιπτώσεις η απώλεια του εισοδήματος θα υπερβεί το 40% αν συνυπολογίσουμε και την κατάργηση των υπολειμμάτων από τα δώρα συντάξεων στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα.

Ο περικοπές που προβλέπονται και η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης που επίκειται.

Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να λειτουργήσει και η αύξηση των ορίων συνταξιοδότησης κατά δύο έτη, προκειμένου το γενικό όριο να παραταθεί στο 67ο έτος της ηλικίας. Εάν το μέτρο αποσκοπούσε σε μια διαρθρωτική μεταβολή του συνταξιοδοτικού συστήματος, αντίστοιχη με αυτή που ακολούθησε η Γερμανία, οι αλλαγές θα ήταν σταδιακές και η προσαρμογή αντιμετωπίσιμη. Αλλωστε με σταδιακή πρόσθεση ενός εξαμήνου έγιναν οι μεταρρυθμίσεις και την περίοδο 1990-1993 (νόμοι Σιούφα, Σουφλιά), αλλά και οι πρόσφατες μεταβολές του νόμου Λοβέρδου-Κουτρουμάνη. Αντιθέτως η προβλεπόμενη αύξηση των 2 επιπλέον χρόνων εργασίας, και μάλιστα στις συνθήκες ανεργίας του 24% δεν μπορεί να γίνει σταδιακά διότι εξυπηρετεί τον δημοσιονομικό στόχο εξοικονόμησης 1 δισ. ευρώ στη διετία 2013-2014. Αρα, το μέτρο θα συμπαρασύρει, όλες τις ενδιάμεσες ασφαλιστικές κατηγορίες (τις γυναίκες του Δημοσίου που επρόκειτο το 2013 να βγουν στη σύνταξη (με μειωμένο ποσό) στο 60ό έτος της ηλικίας τους και τώρα θα πρέπει να περιμένουν έως ότου κλείσουν το 62ο έτος, τους ασφαλισμένους που μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν με 38ετία στο 60ό έτος και τώρα θα πρέπει να περιμένουν ακόμη δύο έτη, αλλά και τις ειδικές κατηγορίες στα βαρέα και ανθυγιεινά καθώς και τις ασφαλισμένες μητέρες του ΙΚΑ.

Οι οκτώ μεγάλες ανατροπές στη φορολογία

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Στα 3 δισ. ευρώ θα φθάσει το φορολογικό πακέτο, το οποίο σύμφωνα με τη λίστα που έχει καταρτίσει το οικονομικό επιτελείο και τα κόμματα θα οδηγήσει σε πρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις τόσο για μισθωτούς και συνταξιούχους όσο και για τους ελεύθερους επαγγελματίες. Αλλαγές προβλέπονται και στην έμμεση φορολογία με μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στο 13% από 23% στη μαζική εστίαση. Τα μέτρα θα τεθούν σε ισχύ από το 2013, εκτός και αν η τρόικα ζητήσει ορισμένα από αυτά να έρθουν νωρίτερα, προκειμένου τα αποτελέσματά τους να φανούν μέσα στο 2013. Το σχέδιο της κυβέρνησης στον τομέα της φορολογίας προβλέπει τα εξής:

1. Ελεύθεροι Επαγγελματίες. Τα εισοδήματά τους θα φορολογούνται από το πρώτο ευρώ με συντελεστή 35%. Αυτό σημαίνει ότι καταργείται το αφορολόγητο όριο των 5.000 ευρώ. Ωστόσο, θα μπορούν να εκπίπτουν περισσότερες δαπάνες, ενώ οι ασφαλιστικές εισφορές θα αφαιρούνται στο σύνολό τους από τα ακαθάριστα έσοδά τους. Σήμερα εκπίπτει το 10% των ασφαλιστικών εισφορών από τον τελικό φόρο. Από τις αλλαγές αυτές θα εξαιρεθούν όσοι φορολογούμενοι εργάζονται σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με καθεστώτα συμβάσεων εργασίας και αμείβονται με «μπλοκ» παροχής υπηρεσιών. Οι ανωτέρω θα συνεχίσουν να φορολογούνται με την κλίμακα φορολογίας εισοδήματος ωστόσο θα πρέπει να έχουν συμβάσεις με τους εργοδότες τους.

2. Μισθωτοί - Συνταξιούχοι. Η λίστα του υπουργείου Οικονομικών προβλέπει τη μείωση των κλιμακίων από 8 που είναι σήμερα σε 4. Εξετάζεται επίσης και η κατάργηση του αφορολογήτου ορίου για τα παιδιά ή μείωσή του κατά 50%. Το κόστος από τα πρόσθετα αφορολόγητα για τα παιδιά ανέρχεται για τον προϋπολογισμό στα 399 εκατ. ευρώ και το απολαμβάνουν 1,4 εκατ. φορολογούμενοι. Η νέα κλίμακα που εξετάζεται αυτές τις μέρες προβλέπει: διατήρηση του αφορολογήτου ορίου στα 5.000 ευρώ, από 5.000,01 - 12.000 ευρώ με συντελεστή 10%, από 12.000,01 - 16.000 ευρώ με συντελεστή 18% και από 16.000,01 ευρώ και πάνω με συντελεστή 35%. Με την ανωτέρω κλίμακα οι φορολογούμενοι με εισοδήματα από 16.000 έως και 26.000 ευρώ αναμένεται να φορολογηθούν σημαντικά.

Τα μέτρα θα εφαρμοσθούν το 2013, εκτός και αν η τρόικα ζητήσει ορισμένα να ισχύσουν νωρίτερα.

3. Αγρότες. Το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού του καθαρού γεωργικού εισοδήματος, βάσει του οποίου καθορίζονται κάθε χρόνο για κάθε νομό συγκεκριμένα τεκμαρτά ποσά ελάχιστου δηλωτέου εισοδήματος ανά στρέμμα καλλιεργούμενης γης ή ανά κεφαλή εκτρεφόμενου ζώου κ.λπ. καταργείται. Από το νέο έτος θα υποχρεωθούν να τηρούν βιβλία και να εκδίδουν φορολογικά στοιχεία ως επιτηδευματίες. Το καθαρό εισόδημά τους θα προσδιορίζεται λογιστικά (έσοδα - έξοδα) με συντελεστή 6%. Επίσης μειώνεται από 11% σε 6% το ποσοστό με το οποίο υπολογίζονται οι επιστροφές ΦΠΑ στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος. Από την 1/1/2014 οι επιστροφές ΦΠΑ προς τους αγρότες θα προσδιορίζονται βάσει βιβλίων και στοιχείων. Επίσης μειώνεται κατά 32,4% (από 0,391 σε 0,264 ευρώ το λίτρο), η επιστροφή του φόρου πετρελαίου στους αγρότες.

4. Α.Ε. Σύμφωνα με την εισήγηση του υπουργείου Οικονομικών μειώνεται από το 20% στο 19% ο συντελεστής φορολόγησης των αδιανέμητων κερδών και από 25% στο 19% ο συντελεστής φορολόγησης κατά τη διανομή μερίσματος. Με τον τρόπο αυτό η συνολική φορολογική επιβάρυνση για κέρδη των Α.Ε. μειώνεται από το 42,5% στο 35%.

5. Μείωση του ΦΠΑ από το 23% στο 13% για τις επιχειρήσεις μαζικής εστίασης.

6. Αύξηση από 10% σε 15% του συντελεστή φορολόγησης των τόκων για καταθέσεις, ομόλογα και έντοκα γραμμάτια.

7. Εξίσωση ειδικών φόρων κατανάλωσης στο υγραέριο και στο πετρέλαιο κίνησης. Αυξάνεται από 0,20 σε 0,33 ευρώ το λίτρο, ο ΕΦΚ στο υγραέριο εξισώνεται με τον ΕΦΚ του πετρελαίου κίνησης.

8. Τσιγάρα. Αυξάνεται στα 80 ευρώ ανά 1.000 τσιγάρα ο πάγιος φόρος κατανάλωσης, μειώνεται στο 20% ο αναλογικός φόρος και αυξάνεται στα 115 ευρώ ανά 1.000 τσιγάρα ο ελάχιστος φόρος κατανάλωσης. Θεσπίζεται ειδικό τέλος άδειας καπνίσματος για ειδικούς χώρους καπνιζόντων σε κέντρα διασκέδασης και καταστήματα μαζικής εστίασης

Οκτώ απαντήσεις για την οικονομία

Τι είναι το κενό χρηματοδότησης, πόσα χρήματα επιπλέον απαιτούνται, ποιος μπορεί να τα πληρώσει, πότε το χρέος είναι βιώσιμο

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Το τελευταίο διάστημα στους ήδη υπάρχοντες όρους της κρίσης, όπως επιμήκυνση, βιωσιμότητα χρέους κ.ά. που συναποτελούν το λεξιλόγιο της κρίσης, προστέθηκαν νέοι, όπως «κενό χρηματοδότησης», «δημοσιονομικό κενό» κ.λπ. Η «Κ» μέσα από οκτώ ερωτήσεις επιχειρεί να ξεκαθαρίσει τι σημαίνουν αυτά και κυρίως πώς επηρεάζουν τις εξελίξεις στο ελληνικό ζήτημα και στην προσπάθεια δημοσιονομικής προσαρμογής.

1 Γιατί η Ελλάδα θα χρειαστεί περισσότερα χρήματα από αυτά που είχαν εγκριθεί στο δεύτερο πακέτο;

Τρεις είναι οι βασικοί λόγοι: Η απόκλιση από τους δημοσιονομικούς στόχους, τα λιγότερα έσοδα από αποκρατικοποιήσεις και οι μεγαλύτερες κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών. Σε ό,τι αφορά το πρώτο, η απόκλιση οφείλεται στην καθυστέρηση εφαρμογής μέτρων μείωσης του ελλείμματος, αλλά και στη μεγαλύτερη ύφεση. Ετσι, φέτος, το πρωτογενές έλλειμμα αντί να υποχωρήσει στο 1% του ΑΕΠ, εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στο 1,5%. Αντίστοιχες αποκλίσεις υπολογίζονται και τα επόμενα χρόνια. Επίσης, η επιμήκυνση θα απαιτήσει πρόσθετη χρηματοδότηση. Σε ό,τι αφορά τα έσοδα από αποκρατικοποιήσεις, λόγω των καθυστερήσεων,.φέτος προβλέπονταν έσοδα 3 δισ., αλλά θα είναι πολύ λιγότερα. Αντίστοιχα, για τα επόμενα χρόνια γίνονται πλέον πιο συντηρητικές εκτιμήσεις. Τέλος, για την ανακεφαλαιοποίηση των συστημικών τραπεζών και την αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος είχαν προβλεφθεί συνολικά 49 δισ. ευρώ (28 και 21 δισ. αντίστοιχα). Αυτά τα ποσά εκτιμάται ότι δεν επαρκούν, γιατί εν τω μεταξύ ο όγκος των μη εξυπηρετούμενων δανείων αυξήθηκε και η τιμή των νέων ελληνικών ομολόγων που πήραν με το PSI υποχώρησε περισσότερο από όσο υπολογιζόταν.

2 Πόσα είναι αυτά τα επιπλέον χρήματα που απαιτούνται;

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και το γερμανικό υπουργείο Οικονομικών εκτιμούσαν ήδη από τον Ιούλιο ότι η αναγκαία επιπλέον χρηματοδότηση ανέρχεται σε 30 - 40 δισ. ευρώ, όπως είχε αποκαλύψει η «Κ» (φ. 22/7/2012). Σε αυτές τις εκτιμήσεις συγκλίνουν πλέον Ευρωπαίοι αξιωματούχοι και κεντρικοί τραπεζίτες, όπως αναφέρει η γερμανική εφημερίδα Suddeutsche Zeitung σε χθεσινό της δημοσίευμα. Το ελληνικό υπουργείο Οικονομικών έχει πιο συντηρητικές εκτιμήσεις που κυμαίνονται από 11 έως 16 δισ. ευρώ. Ο κ. Στουρνάρας αναφέρθηκε σε ένα ποσό της τάξης των 13 - 15 δισ. ευρώ, που αφορούν όμως αποκλειστικά την επιμήκυνση. Με βάση αυτές τις εκτιμήσεις για σχετικά μικρό χρηματοδοτικό κενό, η ελληνική κυβέρνηση υποστήριξε ότι δεν θα χρειαστούν επιπλέον χρήματα για την επιμήκυνση, θεωρώντας ότι θα μπορούσε να καλυφθεί με επιπλέον εκδόσεις εντόκων γραμματίων και πιο φιλόδοξους στόχους από αποκρατικοποιήσεις.

3 Θα δώσουν περισσότερα χρήματα οι διεθνείς πιστωτές;

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο έχει ξεκαθαρίσει ότι δεν προτίθεται να δώσει νέο δάνειο στην Ελλάδα. Ηδη έχει ξεπεράσει κάθε ιστορικό προηγούμενο, χορηγώντας ποσά που υπερβαίνουν κατά πολύ τους πάγιους κανόνες χρηματοδότησης. Από την άλλη, στα περισσότερα κράτη-μέλη τα κοινοβούλια και κυρίως η κοινή γνώμη έχουν αρνητική στάση σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο. Οι Financial Times Deutschland και η Wall Street Journal ανέφεραν ότι στην Ευρωζώνη επεξεργάζονται σχέδια για ένα μεγάλο πακέτο βοήθειας, που θα καλύπτει τη χρηματοδότηση της Ισπανίας, της Ελλάδας και της Κύπρου (ίσως και άλλων) και θα εγκριθεί ως ενιαίο από το γερμανικό Κοινοβούλιο, ώστε να περάσει και το νέο ελληνικό πακέτο που αναμένεται ότι θα συναντήσει ισχυρές αντιδράσεις. Ισως αυτό το σχέδιο να σχετίζεται και με όσα αναφέρει το Spiegel περί αύξησης των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων του ESM, από τα 500 δισ. ευρώ που είχε αποφασιστεί στα 2 τρισ. ευρώ.

4 Υπάρχουν άλλοι τρόποι για να καλυφθεί το κενό χρηματοδότησης, εάν δεν συμφωνήσουν τα κράτη της Ευρωζώνης να δώσουν περισσότερα δάνεια;

Εναλλακτικές υπάρχουν, αλλά προϋποθέτουν ισχυρή πολιτική βούληση από την πλευρά της Ευρωζώνης. Μία

Πολύ πιθανή εξέλιξη θεωρείται να καταβληθεί η δόση, με την Ελλάδα να παίρνει τα μέτρα και τους πιστωτές να αγοράζουν χρόνο.

από αυτές, που πρότεινε και η ελληνική πλευρά, όταν συνειδητοποίησε ότι αυτοχρηματοδοτούμενη επιμήκυνση δεν υπάρχει, είναι να επιμηκυνθεί η περίοδος αποπληρωμής των ελληνικών ομολόγων που έχει στην κατοχή της η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Μέχρι το 2016 λήγουν ομόλογα 20,6 δισ. ευρώ που έχει η ΕΚΤ (28 δισ. περίπου με αυτά που έχουν οι υπόλοιπες κεντρικές τράπεζες). Εάν η ΕΚΤ δεχόταν να τα ανταλλάξει με άλλα που θα λήγουν μετά το 2016 θα μειώνονταν οι χρηματοδοτικές ανάγκες της χώρας κατά το ποσό αυτό την τετραετία 2013 - 2016. Ωστόσο, κάποιοι υποστηρίζουν ότι κάτι τέτοιο συνιστά απ' ευθείας χρηματοδότηση κράτους από την ΕΚΤ, ενώ το μέλος του δ.σ. της τράπεζας κ. Ασμουσεν το απέρριψε. Επίσης, μερικώς το κενό χρηματοδότησης θα μπορούσε να καλυφθεί με επιπλέον εκδόσεις εντόκων γραμματίων, τις οποίες εμμέσως χρηματοδοτεί η ΕΚΤ. Ενας άλλος τρόπος θα ήταν να γίνει κάποιου είδους ελάφρυνση του χρέους, που θα μείωνε τις δαπάνες για τόκους. Αυτά όμως αφορούν τη συμμετοχή των Ευρωπαίων στη χρηματοδότηση. Η ελληνική συμμετοχή στη χρηματοδότηση του προγράμματος συνίσταται στα δημοσιονομικά μέτρα που λαμβάνει.

5 Αρκούν οι περικοπές 11,6 δισ. ευρώ;

Τον Μάιο εκτιμήθηκε ότι για να μειωθεί το έλλειμμα στο 3% του ΑΕΠ στο τέλος του 2014 απαιτούνταν μέτρα 11,6 δισ. ευρώ. Ωστόσο, λόγω διαφόρων αστοχιών και καθυστερήσεων στην υλοποίηση των μέτρων και κυρίως εξαιτίας της μεγαλύτερης ύφεσης, ήδη από τον Αύγουστο η τρόικα διαπίστωσε ότι τα 11,6 δισ. δεν επαρκούν. Ετσι, στις πρόσφατες διαπραγματεύσεις συμφωνήθηκε να προστεθούν άλλα 2 δισ. ευρώ από φορολογικά μέτρα. Παρ' όλα αυτά, ο λογαριασμός δεν έχει οριστικοποιηθεί, καθώς η Κομισιόν και το ΔΝΤ δεν έχουν συμφωνήσει ακόμη στο ποσό που απαιτείται. Η μεν Κομισιόν το υπολογίζει στα 16 δισ. ευρώ, το δε ΔΝΤ στα 19 δισ. ευρώ. Η διαφορά από τα 13,6 δισ. (11,6 + 2) έως τα 16 ή τα 19 δισ. ευρώ θα πρέπει να καλυφθεί με πρόσθετα μέτρα. Σύμφωνα με πληροφορίες, σχεδιάζεται να περιληφθούν ως μη ταυτοποιημένα μέτρα (non identified measures) στο νέο Μεσοπρόθεσμο για την περίοδο 2015 - 2016. Υπό την έννοια αυτή, μάλλον βιάστηκαν όσοι έσπευσαν να δηλώσουν ότι τα 11,6 +2 δισ. θα είναι το τελευταίο πακέτο μέτρων. Εκτός εάν γίνει νέο κούρεμα του χρέους.

6 Είναι βιώσιμο το χρέος;

Βιώσιμο θεωρείται από τους διεθνείς πιστωτές (όχι κατ' ανάγκην και από τις αγορές) ένα χρέος που δεν υπερβαίνει

30 - 40 δισ. ευρώ είναι η αναγκαία επιπλέον χρηματοδότηση σύμφωνα με το ΔΝΤ και τη Γερμανία, 11 - 16 δισ. ευρώ κατά το ελληνικό υπ. Οικονομικών.

το 120% του ΑΕΠ. Μετά το PSI, εκτιμάτο ότι το ελληνικό δημόσιο χρέος θα υποχωρούσε στο 116,5% του ΑΕΠ έως το τέλος του 2020. Ωστόσο, πολύ σύντομα το ΔΝΤ υποστήριξε ότι η εκτίμηση δεν πρόκειται να επιβεβαιωθεί. Οι νέοι υπολογισμοί του βασίστηκαν σε προβλέψεις για μικρότερο πρωτογενές πλεόνασμα, μεγαλύτερη ύφεση και βραδύτερη ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Σύμφωνα με ελληνικές και ευρωπαϊκές πηγές, το ΔΝΤ άρχισε να θέτει, ήδη από τον Ιούλιο, το θέμα για κάποιας μορφής αναδιάρθρωση του χρέους που έχουν στην κατοχή τους οι επίσημοι πιστωτές. Οι ίδιες πηγές έλεγαν πως το ΔΝΤ υποστήριζε ότι αυτή τη φορά θα έπρεπε να τεθεί ως στόχος η μείωση του χρέους στο 100% του ΑΕΠ το 2020, προκαλώντας την έντονη αντίδραση της Ευρωζώνης. Η ομάδα εργασίας που συνέστησε το ελληνικό υπουργείο Οικονομικών για το θέμα επεξεργάστηκε εναλλακτικά σενάρια τα οποία έδειχναν ότι το χρέος χωρίς ελάφρυνση θα διαμορφωθεί από 140% στη χειρότερη έως 129% του ΑΕΠ στην καλύτερη περίπτωση. Συνεπώς, χωρίς κάποια ελάφρυνση δεν μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμο. Σε κάθε περίπτωση, το θέμα της βιωσιμότητας συζητείται πλέον ανεπισήμως και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, επιτρέποντας στη γενική διευθύντρια του ΔΝΤ κ. Κριστίν Λαγκάρντ να το θέσει ανοιχτά ως μέρος της εξίσωσης που αφορά την ανάγκη επιπλέον χρηματοδότησης της Ελλάδας. Ωστόσο, η Ευρωζώνη δεν δείχνει πολιτικά έτοιμη να ανοίξει επισήμως -και πολύ περισσότερο δημοσίως- τη συζήτηση. Σύμφωνα με πληροφορίες, ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών κ. Βόλφγκανγκ Σόιμπλε προειδοποίησε τον Ελληνα ομόλογό του ότι είναι επικίνδυνο να θέσει η Ελλάδα τώρα τέτοιο θέμα.

7 Μπορεί να καταστεί βιώσιμο το χρέος χωρίς να κουρευτούν τα δάνεια που χορήγησαν τα κράτη-μέλη;

Είναι προφανές ότι το κούρεμα των δανείων από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης είναι εξαιρετικά δύσκολο πολιτικά, καθώς θα χαθούν χρήματα φορολογουμένων, γεγονός που θα προκαλέσει ισχυρότατες αντιδράσεις. Αν θέλει η Ευρωζώνη να κερδίσει χρόνο, η τρόικα μπορεί να καταρτίσει ένα σενάριο βιωσιμότητας βασισμένο σε υπεραισιόδοξες εκτιμήσεις για την ανάπτυξη και τα πρωτογενή πλεονάσματα των επόμενων ετών. Ωστόσο, αυτό το σενάριο δεν θα είναι αξιόπιστο και σύντομα θα αμφισβητηθεί εκ νέου. Θα πρέπει επίσης να πείσει το ΔΝΤ να το δεχθεί. Πιθανόν να γίνει, δεδομένης της ισχύος που έχουν στο ΔΝΤ η Ευρωζώνη και οι ΗΠΑ, που επίσης δεν θέλουν αναταράξεις κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Η πιο «ανώδυνη» λύση θα ήταν να γίνει η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών απευθείας από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (ESM). Ωστόσο, Γερμανία, Ολλανδία και Φινλανδία υποστηρίζουν ότι οι παρεμβάσεις του ESM δεν πρέπει να αφορούν τράπεζες που έχουν ήδη προβλήματα, αλλά όσες θα αντιμετωπίσουν τούτες και στο εξής. Επίσης, συμπληρωματικά, θα μπορούσε η ΕΚΤ να αποποιηθεί των κερδών από τα ελληνικά ομόλογα που αγόρασε από τη δευτερογενή αγορά σε χαμηλή τιμή και θα τα πληρωθεί στην ονομαστική τους αξία. Μπορεί επιπλέον να μειωθεί περαιτέρω το επιτόκιο των δανείων προς την Ελλάδα. Με έναν συνδυασμό όλων αυτών το χρέος μπορεί να υποχωρήσει σε βιώσιμα επίπεδα, χωρίς να απαιτείται άμεσο κούρεμα.

8 Μπορεί να καταβληθεί η δόση χωρίς να αντιμετωπιστούν το κενό χρηματοδότησης και η βιωσιμότητα του χρέους;

Το ΔΝΤ είναι υποχρεωμένο να διακόψει τη χρηματοδότηση εάν το πρόγραμμα που εφαρμόζει μια χώρα είναι υποχρηματοδοτημένο και το χρέος του μη βιώσιμο. Συνεπώς, για να καταβληθεί η δόση θα πρέπει να αντιμετωπιστούν τα δύο αυτά θέματα. Οι εναλλακτικές είναι: 1. Η Ελλάδα παίρνει τα μέτρα και προωθείται ουσιαστική, συνολική λύση με επιπλέον χρηματοδότηση από την Ευρωζώνη και απομείωση του χρέους. Η δόση καταβάλλεται στη συνέχεια. Πολιτικά δύσκολη, λίγο πιθανή στο άμεσο μέλλον. 2. Η Ελλάδα παίρνει τα μέτρα και οι πιστωτές αγοράζουν χρόνο με ένα αισιόδοξο σενάριο που κρύβει εν μέρει ή εν όλω πρόβλημα της χρηματοδότησης και βιωσιμότητας. Η δόση καταβάλλεται σε πιο πιθανό σενάριο σε αυτήν τη 3. Η Ελλάδα δεν παίρνει τα μέτρα ΔΝΤ και η Ευρωζώνη εμμένουν σε τους. Καθυστερεί η καταβολή και σημειώνεται εμπλοκή γνωστη κατάληξη.

Δημόσιο χρέος

	Δισ. ευρώ	% ΑΕΠ
2003	168	98,3
2004	183,2	99,8
2005	195,4	101,2
2006	224,2	107,3
2007	239,3	107,4
2008	263,3	113
2009	299,7	129,4
2010	329,5	145
2011	355,6	165,3
2012	326,8	160,6
2013	340,4	168

Δημοσιονομικό έλλειμμα

	Δισ. ευρώ	% ΑΕΠ
2003	-9,9	-5,8
2004	-13,7	-7,5
2005	-10,9	-5,6
2006	-12,6	-6
2007	-15,1	-6,8
2008	-23,1	-9,9
2009	-36	-15,6
2010	-23,9	-10,5
2011	-19,7	-9,2
2012	-14,8	-7,3
2013	-17	-8,4

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ